

Ministeren

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

I brev af 13. oktober 2020 har udvalget efter ønske fra Uffe Elbæk (UFG) stillet mig følgende spørgsmål:

Alm. del spørgsmål 8

Vil ministeren oplyse, hvilke konkrete tiltag ministeriet har taget for at beskytte danske studerende retssikkerhed, akademiske frihed og ytringsfrihed i Kina i forbindelse med studieophold i landet ikke mindst i forlængelse af den meget uklare ordlyd - og dermed fortolkning - af den nye nationale sikkerhedslov, jf. artiklerne "Academics warn of 'chilling effect' of Hong Kong security law" bragt på theguardian.com, den 12. oktober 2020 og "Danske universiteter klæder studerende på til Xi Jinpings censurede Kina: »Vi opfordrer dem til at tænke sig om«" bragt på berlingske.dk den 7. oktober 2020?

Svar

Akademisk frihed er et grundprincip, der skal værnes om. Studerende og ansatte på videregående uddannelsesinstitutioner skal kunne modtage, søge efter og formidle viden uden indblanding fra andre. Det forudsætter en individuel akademisk frihed for den enkelte studerende og forsker/underviser og institutionel autonomi for institutionen. Akademisk frihed er nøje forbundet med tanke- og ytringsfriheden, og den er anerkendt som en grundlæggende rettighed i EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder.

International mobilitet er helt centralt for dansk uddannelse. International mobilitet er med til at øge kvaliteten af uddannelse og udvikler de studerende både fagligt og personligt. Det er vigtigt, at internationalt uddannelsessamarbejde finder sted med fuld respekt for de studerendes grundlæggende rettigheder. Jeg ser med stor alvor på sager, hvor akademisk frihed eller studerendes ytringsfrihed kommer under pres.

Indførelsen af den nationale sikkerhedslov i Hongkong rejser en bekymring for opretholdelsen af gældende grundlæggende rettigheder herunder akademiske rettigheder og friheder. Det gælder både for borgerne i Hongkong, men også for udlændinge. Den 8. juli 2020 opdaterede Udenrigsministeriet rejsevejledningen til Kina, Hongkong med følgende tekst:

10. november 2020

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
\$dossier_documentnumber\$

”Den 30. juni 2020 trådte en ny national sikkerhedslov i kraft i Hongkong. Personer, der er bosiddende i Hongkong, eller der rejser til Hongkong, kan blive anholdt, hvis de mistænkes for aktiviteter, herunder aktiviteter på sociale medier, i eller uden for Hongkong, der anses for at true Hongkongs nationale sikkerhed. Da aktiviteter begået af udlændinge uden for Hongkong også er omfattet af loven, kan det ikke udelukkes, at udlændinge, herunder danske statsborgere, kan blive anholdt og straffet. Straffen kan være fængsel på livstid. Der er i den forbindelse risiko for udlevering til Fastlandskina.

Hvis du gerne vil rejse til Hongkong, bør du derfor nøje overveje, om der er forhold i relation til de lokale myndigheder, der gør, at du ikke bør rejse.

Du bør holde dig opdateret om sikkerhedssituationen og altid følge de lokale myndigheders anvisninger.”

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Det er vigtigt, at danske videregående uddannelsesinstitutioner klæder både studerende og ansatte på til et udlandsophold. Vi skal ikke afskære nogle lande fra uddannelsessamarbejde, for de studerende kan lære meget af at opholde sig i et land, der er grundlæggende anderledes end Danmark. Men den studerende skal være helt klar over kontekst og det samfund, han eller hun vil opleve under et udlandsophold. Den geopolitiske kontekst ændrer sig løbende, og lande kan udvikle sig i mere eller mindre autoritære retninger over tid og tættere på eller længere væk fra et dansk værdisæt. Det gør det svært at navigere – både for den enkelte studerende og for uddannelsesinstitutionerne.

Derfor har jeg for nyligt nedsat et udvalg, som skal se på de udfordringer, der er i det internationale forsknings og innovationssamarbejde. Et af de emner, udvalget skal behandle, er risikoen for udenlandsk indblanding og sikkerhedsbrud, herunder fsva. udenlandske studerende/ansatte ved danske institutioner og danske studerende/ansatte i udlandet. Udenlandsk indblanding er et bredt begreb, som også indbefatter udenlandsk påvirkning i strid med danske værdier. Påvirkning er at få nogen til at mene noget bestemt eller foretage bestemte handlinger. I udvalget skal institutionerne drøfte konkrete cases og vurdere, om de gældende rammer, regler og retningslinjer er dækkende for de udfordringer og dilemmaer, der opstår i det internationale samarbejde. Udvalget skal afslutte sit arbejde i 2021, og på den baggrund vil jeg vurdere behovet for yderligere tiltag.

Med venlig hilsen

Ane Halsboe-Jørgensen